

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2681

Vragen van de leden **Leijten** en **Van Gerven** (beiden SP) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het faillissement van het centrum voor verslavingszorg Victas en de overname ervan door ggz-instelling Arkin* (ingezonden 15 april 2016).

Antwoord van Minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 31 mei 2016). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 2464.

Vraag 1

Wat is uw reactie op het faillissement van het centrum voor verslavingszorg Victas?¹

Antwoord 1

Het is altijd ingrijpend als een zorginstelling afstevent op een faillissement. Een (dreigend) faillissement gaat altijd gepaard met een veel onzekerheid voor cliënten en werknemers. Omdat zorginstellingen private instellingen zijn die een grote mate van vrijheid hebben, kunnen ook zij in het uiterste geval failliet gaan. Ik heb u overigens bij brief van 15 april jl. kunnen melden dat Stichting Victas uiteindelijk is overgenomen door Stichting Arkin.

Vraag 2

Erkent u dat de oorzaak van de financiële problemen de te dure gebouwen zijn waaronder de 30 miljoen euro kostende nieuwbouw in hartje Utrecht?

Antwoord 2

De curator doet onderzoek naar de precieze oorzaken van het faillissement. Daarop loop ik niet vooruit.

Vraag 3

Wat is de ontwikkeling van kapitaallasten geweest van Victas sinds de afschaffing van het bouwregime in 2008 tot aan het uiteindelijke faillissement?

¹ Algemeen Dagblad, 5 april 2016: «Victas is failliet, geen nieuwe cliënten in behandeling».

Antwoord 3

Ik beschik niet over de door u gevraagde informatie. Voor de openbare financiële informatie over Victas (voor 2012 Centrum Maliebaan geheten) verwijst ik u naar www.jaarverslagenzorg.nl.

Vraag 4, 5

Hoe groot acht u de kans dat er onder het in 2008 afgeschafte bouwregime een megalomane nieuwbouw van 30 miljoen euro was gebouwd op een toplocatie in hartje Utrecht?

Had een faillissement van een zorginstelling ten gevolge van te hoge kapitaallasten ook plaats kunnen vinden indien het in 2008 afgeschafte bouwregime nog had bestaan?

Antwoord 4, 5

Deze vragen kan ik niet beantwoorden omdat door mij niet is vast te stellen hoe het nieuwbouwproject van Victas onder het bouwregime zou zijn beoordeeld. Bovendien heeft de curator de oorzaken van het faillissement nog in onderzoek.

Vraag 6, 7

Bent u van mening dat de Raad van Bestuur of de Raad van Toezicht iets valt te verwijten bij het faillissement van Victas? Kunt u uw antwoord toelichten? Heeft het met dure vastgoedprojecten in de afgrond jagen van Victas nog consequenties voor de Raad van Bestuur of Raad van Toezicht? Waar blijven de bestuurders?

Antwoord 6, 7

Het is aan de curator om de oorzaken van het faillissement te onderzoeken. Het definitieve faillissementsverslag zal dus moeten worden afgewacht. Ik acht het niet mijn taak om daarop vooruitlopend een oordeel over te hebben. Vermoedens van eventueel wanbestuur zal de curator normaal gesproken bij de rechter-commissaris melden. Uiteindelijk zal de rechter daar dan een uitspraak over moeten doen.

Vraag 8, 9

Is er vanwege het faillissement sprake van een restschuld? Zo ja, wie draait hier voor op en is de desbetreffende partij voornemens bestuurders of toezichthouders aansprakelijk te stellen?

Wordt er nog onderzoek gedaan naar wanbeheer en wanbeleid? Zo nee, waarom niet? Zo ja, door wie en wanneer zijn de resultaten hiervan te verwachten?

Antwoord 8, 9

Het is aan de curator om te bepalen of er een restschuld is, hoe groot deze eventueel is en waar deze neerslaat. Of de bestuurders en toezichthouders iets te verwijten valt en of zij aansprakelijk gesteld kunnen worden is niet aan mij maar aan de rechter. Zoals ik in mijn brief van 15 april jl. heb aangegeven heeft elke curator als taak te onderzoeken wat de oorzaken zijn van een faillissement. Daarbij heeft hij ook een fraudesignalerende taak. De curator van Victas heeft mij laten weten dat het onderzoek naar de oorzaken van het faillissement van Victas momenteel al loopt. Een curator zal vermoedens van fraude of van wanbeheer melden bij de Rechter-commissaris. Indien de curator of de Rechter-commissaris dit nodig achten, zal melding of aangifte van de onregelmatigheden bij de bevoegde instanties gedaan worden.

Vraag 10

Wat is uw reactie op de overname van Victas door ggz-instelling Arkin?²

Antwoord 10

Voor de cliënten die voor hun zorg afhankelijk waren van Victas en voor mijzelf staat voorop dat de continuïteit en kwaliteit van zorg moet worden gewaarborgd. Deze overname draagt daaraan bij. Vanuit de overheid is de voorgenomen overname getoetst door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) in

² Algemeen Dagblad, 12 april 2016: «Doorstart voor zorginstelling Victas».

het kader van de zorgspecifieke fusietoets en de Autoriteit Consument en Markt (ACM) in het kader van haar concentratiecontrole op grond van de Mededingingswet. De toezichthouders toetsen in dat verband op de continuïteit van cruciale zorg, de zorgvuldige betrokkenheid van cliënten, personeel en andere belanghebbenden en de gevolgen voor de mededinging. Beide toezichthouders hebben inmiddels besloten dat de overname doorgang kan vinden.

Vraag 11, 12

Wat was de reden dat de eerder voorgenomen fusie tussen Victas en Arkin niet door is gegaan?

Is de voorgenomen fusie destijds onderworpen aan een fusietoets? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat was hiervan de uitkomst?

Antwoord 11, 12

Het is mij niet bekend waarom de eerdere fusieplannen geen doorgang hebben gevonden. De NZa en de ACM hebben mij laten weten dat zij de eerdere fusieplannen niet hebben getoetst. Dat is niet nodig indien fusieplannen voortijdig worden stopgezet.

Vraag 13

Is de voorgenomen fusie destijds voorgelegd aan personeel, cliënten en andere direct betrokkenen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat was hiervan de uitkomst?

Antwoord 13

Het is mij niet bekend of de eerdere fusieplannen zijn voorgelegd aan personeel, cliënten en andere direct betrokkenen. Het is aan de NZa om in het kader van de zorgspecifieke fusietoets daarop te toetsen. Zoals ik in antwoord op vragen 11 en 12 heb toegelicht, is in casu geen toets verricht door de NZa.

Vraag 14, 15

Is de voorgenomen fusie destijds voorgelegd aan de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat was hiervan de uitkomst?

Is de voorgenomen fusie destijds voorgelegd aan de Autoriteit Consument en Markt (ACM)? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat was hiervan de uitkomst?

Antwoord 14 en 15

De NZa en de ACM hebben mij laten weten dat zij de eerdere fusieplannen niet hebben getoetst. Dat is niet nodig als fusieplannen voortijdig worden stopgezet. Zie ook mijn antwoorden op de vragen 11 en 12.

Vraag 16

Wat is het oordeel van de ACM over de huidige voorgenomen overname van Victas door Arkin?

Antwoord 16

De ACM heeft op 15 april jl. de spoedprocedure van artikel 40 van de Mededingingswet toegepast, waarbij zij mede gelet op de informatie die zij van de curator had ontvangen ontheffing heeft verleend van het verbod om zonder voorafgaande goedkeuring een concentratie aan te gaan.³ Op 29 april jl. heeft de ACM de inhoudelijke beoordeling van de overname afgerond en besloten dat Stichting Victas mag worden overgenomen door Stichting Arkin, omdat de ACM als gevolg van de overname geen mededingingsproblemen verwacht.⁴

Vraag 17

Hebben personeel, cliënten en andere direct betrokkenen nog invloed op het huidige overnameproces? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe ziet dat proces eruit?

³ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/15711/Arkin-wil-Victas-overnemen-concentratiemelding/>.

⁴ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/15778/Arkin-mag-Victas-overnemen-concentratiebesluit/>.

Antwoord 17

Op de betrokkenheid van cliënten, personeel en andere belanghebbenden wordt door de NZa getoetst in het kader van de zorgspecifieke fusietoets. Daarbij is het voor zorgaanbieders verboden een concentratie tot stand te brengen zonder daaraan voorafgaande goedkeuring van de NZa. In spoedeisende gevallen kan de NZa op grond van artikel 49d van de Wet marktordening gezondheidszorg ontheffing verlenen van dit verbod. De NZa heeft op 14 april jl. geoordeeld dat sprake is van een spoedeisend geval en ontheffing verleend.⁵ In haar besluit licht de NZa toe dat de ondernemingsraad en de cliëntenraad van Arkin positief hebben geadviseerd over de overnameplannen. Ook volgt uit het besluit van de NZa dat de curator van Victas schriftelijk heeft verklaard dat de ondernemingsraad en de cliëntenraad van Victas de overnameplannen steunen. Overige belanghebbenden (zorgverzekeraars, de gemeenten Utrecht en Amersfoort, de Dienst Justitiële Inrichtingen en Reclassering Nederland) hadden volgens de NZa geen bezwaar of waren positief.

Vraag 18

Is het alles overziend, nu eenvoudiger om te saneren voor Arkin dan dat het geval zou zijn bij een fusie?

Antwoord 18

De curator maakt een overzicht van het vermogen en de schulden. Daarbij zal hij beoordelen of er een uitkering aan de schuldeisers kan plaatsvinden en hoe deze onderling zal moeten worden verdeeld. De bevoorrechte schuldeisers, zoals banken met pand- of hypotheekrechten en de Belastingdienst hebben daarbij voorrang. Meestal zullen niet alle schuldeisers hun vorderingen uitgekeerd krijgen. Deze schulden drukken dan niet meer op de overnemende partij, maar zijn voor rekening van de schuldeisers.

Vraag 19

Is er bewust op een faillissement aangestuurd aangezien een failliete boedel makkelijker kan worden overgenomen?

Antwoord 19

Bewust aansturen op een faillissement is niet toegestaan. De curator zal in zijn onderzoek naar de oorzaken van het faillissement ook naar dergelijke aspecten kijken. Ik kan en ga daar niet op vooruitlopen.

Vraag 20, 21

Wanneer komt er meer duidelijkheid over de gevolgen van de overname voor het personeel van Victas? Wordt al het personeel overgenomen met behoud van salaris en arbeidsvoorwaarden?

Antwoord 20, 21

In mijn brief van 15 april jl. heb ik uw Kamer gemeld dat het bestuur van stichting Arkin Victas heeft overgenomen, zonder daarbij vooraf garanties te hebben afgegeven met betrekking tot de gecontracteerde zorg en ondersteuning. Inmiddels is hier meer duidelijkheid over gekomen en heeft Arkin mij gemeld dat er van de 397 medewerkers in loondienst 300 medewerkers hun baan behouden. De beloning geschiedt op basis van inschaling conform de cao ggz en de in de cao afgesproken functiewaarderingsgroepen. Mede op grond hiervan heeft Arkin mij laten weten dat het overgrote deel van de overgenomen medewerkers dezelfde arbeidsvoorwaarden aangeboden heeft gekregen als van vóór het faillissement. Van de 97 medewerkers die geen aanbod hebben gekregen heeft Arkin mij gemeld dat een derde daarvan niet is overgenomen vanwege pensionering, reeds eerder afgesproken vaststellingsovereenkomsten, ontslag op eigen verzoek of overname door een andere organisatie.

⁵ <https://www.nza.nl/zorgonderwerpen/dossiers/fusies/Nieuws/Overname-ggz-aanbieder-Victas-door-Arkin-stap-verder/>.

Vraag 22

Hoe gaat u de continuïteit van zorg voor deze vaak zeer kwetsbare patiënten garanderen?

Antwoord 22

Het gaat mij inderdaad om de continuïteit van zorg. Een belangrijke factor voor het waarborgen van de continuïteit van zorg is gelegen in de wettelijke zorgplicht van verzekeraars om voor hun verzekerden voldoende verzekerde zorg in te kopen. Daar houdt de NZa toezicht op.

Vraag 23, 24

Bent u gelet op uw uitspraak «Als er nou een sector is die zich zo'n beetje kapot heeft gefuseerd, dan is het de ggz» gelukkig met deze gang van zaken?⁶

Wat gaat u eraan doen om te voorkomen dat ggz-instellingen linksom of rechtsom toch samenklonteren tot steeds grotere instellingen?

Antwoord 23, 24

Zorginstellingen zijn private organisaties en daarmee hebben zij zelf de verantwoordelijkheid om hun bedrijfsvoering zo in te richten dat hun dienstverlening aansluit bij de behoeften van patiënten en de instelling toekomstbestendig is. Het kan daarbij een overweging zijn om de samenwerking te zoeken met andere partijen of daarmee te fuseren. Ik vind het van belang dat fusies vóóraf goed worden doordacht en dat belanghebbenden goed worden betrokken bij eventuele fusievoornemens. Om te waarborgen dat fusieplannen beter worden doordacht, belanghebbenden zorgvuldig worden betrokken en de continuïteit van cruciale zorg niet in het gedrang komt, is per 1 januari 2014 de zorgspecifieke fusietoets geïntroduceerd. Het is aan de NZa om in individuele gevallen op grond van de Wet marktordening gezondheidszorg te beoordelen of aan de voorwaarden is voldaan. Ook worden fusies op grond van de Mededingingswet door de ACM getoetst op de gevolgen voor de mededinging.

⁶ <https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vjp1u73hplyd>